

Meghívó

A TANÍTÓK FÁJA

Szombathelyen

2014

Sárközy Csaba, nyugalmazott tanár, 2013-ban a következő javaslattal lépett a nyilvánosság elé: „*létesítsék az iskolaváros Szombathelyen egy emlékhely a több mint 1000 éves magyar, és a legalább fél évezredes szombathelyi iskola, valamint az idők folyamán – és ma is – áldozatos munkát végző tanítók, tanárok tiszteletére*”. Felhívásában egy emléktáblával megjelölt fa ültetését indítványozta, kifejtve, hogy a kezdeményezés célja: „*a tudást, a nemzeti hagyományokat átörökítő, anyagi és erkölcsi megbecsülésben csak szóban részesülő óvónők, tanítók, tanárok, professzorok nemzetépítő munkája előtti tisztelgés egy olyan közösségi térben, ahol állandóan a lakosság szeme előtt van. Különösen indokolt a mai általános értékválság idején. A »fa« motívum a magyar tárgyi és szellemi néprajz fontos, szakrális alkotóeleme, az állandóság és növekedés jelképe, amely – mint égig érő fa, vagy életfa – összeköti a földi és az égi világot.*”

A kezdeményezésről tudomást szerezve a Szombathelyi Szépítő Egyesület az elsők között karolta fel a nemes célkitűzést, tekintettel arra, hogy egyesületünk – amely a napjainkban működő helyi civil szervezetek közül a legrégebbi alapítású – immár 1885 óta fáradozik a városi környezet szebbé tételén, a zöldterületek gyarapításán, az építészeti örökség védelmén, valamint a helyi hagyományok ápolását elősegítő emléktáblák állításán. Dr. Balogh Lajos botanikus–muzeológus tagtársunk az ültetendő fa nemének meghatározására önálló javaslattal élt, és a Kanitzia című botanikai folyóiratban, 2014-ben napvilágot is látott tanulmányában a legmegfelelőbb választásként a libanoni cédrust (*Cedrus libani*) ajánlotta az egyesületi vezetőség figyelmébe. A ritka és értékes, ugyanakkor sajátos szimbolikát is hordozó fafaj jellemzéséről a következőket írta: „*a világ legszebb, leghosszabb életű és legtöbb kultúrtörténeli hagyományt magán viselő növényei közé tartozik, ... akár kétezer évig is élő, kultúrában 20–25 m magasra növő, örökzöld fenyőféle. Koronája fiatalon klasszikus fenyőalakú, idősebb korára boltozatossá szélesedő, légiesen ritkás. A subsp.*

stenocoma alfaja a subsp. libani főtalfajtól eltérően biztosan télálló, akár a –30°C-os fagyokat is jól tűri. Fiatalon fényeszöld tülévelű, majd idősebb korára ezüstszürkévé váló lombkoronájával különösen szép szoliter díszfa, amely jól viseli a városi szennyezett levegőt is. A szent tisztelet övezte fafajok egyikeként világszerte ültetik történelmi emlékhelyek jelölésére. Festői lombkoronájával egyetemes értékeket fel-emelő, korokat, népeket, kultúrákat, vallásokat, hívőt és nem hívőt összekötő, a legtágabb értelemben vett ökumenét jelképező élőlény. Ázsiai hazájával a Keletet idézi, de a Nyugat is évszázadok óta otthonává lett. Sugárzik belőle a Dél génusza, a Földköz (Mediterráneum) lehelete. Benne van a Szentföld igézete, a Savaria múltját meghatározó római kor hatása és Szent Márton érzülete is.”

A Tanítók fája számára leginkább alkalmas helyszín kiválasztása érdekében Horváth Tibor Antal kutatásai nyomán levéltári adatgyűjtés történt. A fennmaradt írott források tanúsága szerint az 1490-es években már bizonyosan működött iskola Szombathelyen, a ma már nem létező szombathelyi várban, amely az utóbb épült székesegyház környékén állt egykoron.

Az iskola püspöki volt, első név szerint ismert tanítója Pápay György, aki 1570-től szerepel az iratokban. A fa elültetésére a fentiek ismeretében a székesegyház közelében kellett méltó helyet találni. A célra a legmegfelelőbbnek – dr. Veres András megyés püspök véleményét is figyelembe véve – a Szily János püspök szobrától délre eső, központi fekvésű terület bizonyult, ahonnan egyrészt remek rálátás nyílik a székesegyházra, másrészt a térséget körülölelik a közelben található régi oktatási intézmények patinás épületei, az egykori szeminárium, a líceum, a városi elemi iskola, valamint a város első gimnáziuma, a mai Smidt Múzeum. Ez a környék városunkban az oktatás „megszentelt helye”, amelynek mintegy gyűjtőpontjában található a Tanítók fája számára kiszemelt helyszín. A Szombathelyi Szépítő Egyesület az ültetendő fa tövében egy emléktáblát is el kívánt helyezni, a következő felirattal:

TANÍTÓK FÁJA

- 996 - AZ ELSŐ MAGYAR ISKOLA PANNONHALMÁN
- 1490 - AZ ELSŐ ÍRÁSOS ADAT SZOMBATHELYI ISKOLA LÉTEZÉSÉRŐL
- 1570 - PÁPAY GYÖRGY, AZ ELSŐ ISMERT SZOMBATHELYI TANÍTÓ
- 2014 - A LIBANONI CÉDRUSFA ÜLTETÉSE

SZOMBATHELYI SZÉPÍTŐ
EGYESÜLET

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

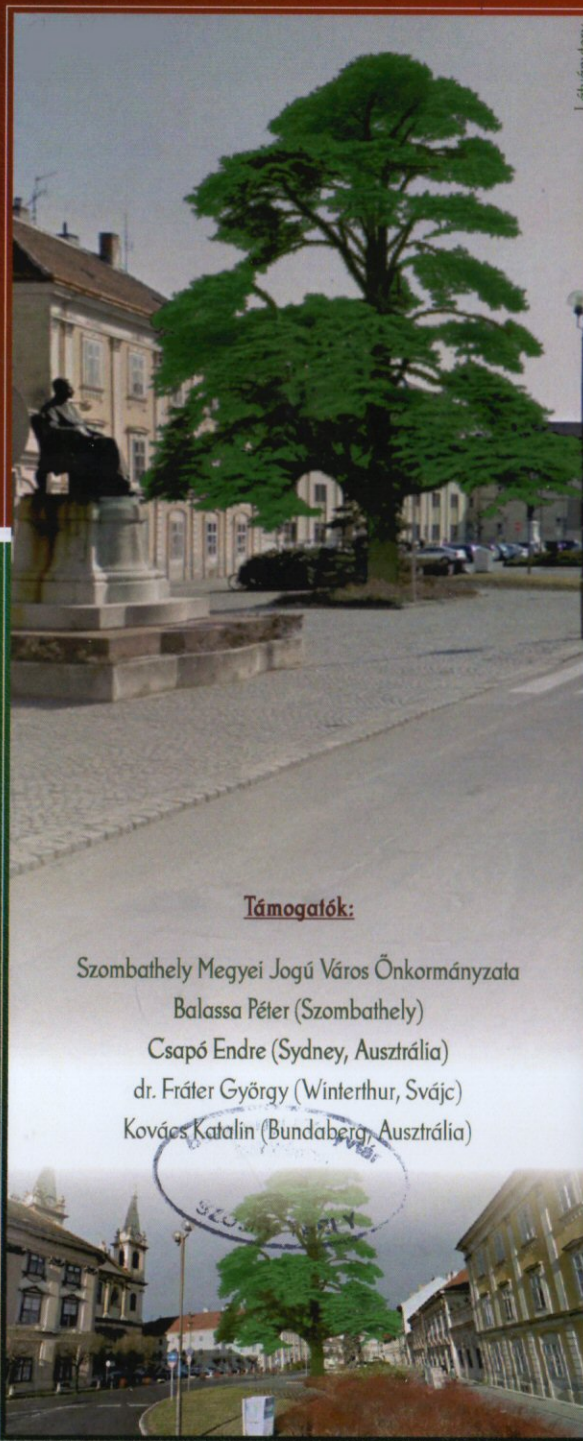
Az előzetes tervek birtokában egyesületünk 2014 tavaszán elindította az emlékhely létrehozásához szükséges eljárást, s egyúttal Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalához fordult erkölcsi és anyagi támogatást kérve az ügy sikerre juttatásához. A beadvány indoklásában dr. Balogh Lajos kifejtette: „*a szombathelyi székesegyház előtti, tágas barokk tér szakrális műemléki környezete, valamint a libanoni cédrusfa különösen méltó kiegészítő lennének egymásnak. Szombathely Megyei Jogú Város egy ilyen fa – mint a Tanítók fája – ideültetésével nem mindennapi élő nevezetességgel*

gyarapodhatna, illetve büszkélkedhetne az elkövetkezendő évtizedekben és évszázadokban. A szent fának minden idők zarándokai is csodájára járhatnak, védelmében megpihenhetnének." A városvezetés első pillanattól kezdve a kezdeményezés mellé állt, és – a Városfejlesztési, Üzemeltetési és Környezetvédelmi Bizottság döntése nyomán – a pénzügyi támogatás mellett technikai segítséget is nyújtott, magára vállalva a tekintélyes méretet képviselő 25 éves fa beszerzésének, Szombathelyre szállításának és elültetésének lebonyolítását. Az emléktábla elkészítésének költségeit ugyanakkor határon túli magyar magánszemélyek adományai fedezték.

A libanoni cédrus ültetése és az emléktábla elhelyezése a helyi polgárság széles körű példaeértékű összefogásának köszönhetően valósulhatott meg, bizonyosságát adva annak, hogy a politikai, felekezeti és világnézeti különbségeket félre téve a ma élő magyarok is tudnak közösen értéket teremteni. Az állítatatók azt remélik, hogy a Tanítók fája méltó emléket állít a város gazdag oktatástörténetének, mindenkori elhivatott tanítóinak és tanárainak, és évszázadok múltán is figyelemfelkeltő jelként szolgál majd a fa árnyékában megpihenőknek.

Szombathely, 2014. szeptember 24.,
Szent Gellért napján

Szombathelyi Szépipő Egyesület

Támogatók:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Balassa Péter (Szombathely)

Csapó Endre (Sydney, Ausztrália)

dr. Fráter György (Winterthur, Svájc)

Kovács Katalin (Bundaberg, Ausztrália)

A TANÍTÓK FÁJA

Szombathelyen

2014

A
SZOMBATHELYI SZÉPÍTŐ EGYESÜLET
tisztelettel meghívja Önt

A TANÍTÓK FÁJA

emlékhely ünnepélyes felavatására.

Időpont

2014. szeptember 24. (szerda) 16.30

Helyszín

Szombathely, Szily János-szobor melletti emlékhely

PROGRAM

A megjelentek köszöntése

dr. Melega Miklós egyesületi alelnök

Gondolatok az emlékhely születéséről...

Sárközy Csaba nyugalmazott tanár

...és a libanoni cédrusról

dr. Balogh Lajos botanikus

Avatóbeszéd

dr. Puskás Tivadar polgármester

Az emléktábla leleplezése

Erdélyi Ilona egyesületi elnök

dr. Puskás Tivadar polgármester

Az emlékhely megáldása

ökumenikus szertartás

Közreműködők

Németh József és Németh Máté,
Mayer Borbála, Szabó Tibor színművész,
a Szombathelyi Székesegyház Werner Kórusa